

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра журналістики та мовної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
гуманітарно-педагогічного факультету
_____ Інна САВИЦЬКА

“ ____ ” _____ 2025 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації
протокол № 12 від “17” квітня 2025 р.
Завідувач кафедри _____ Світлана ХАРЧЕНКО

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Журналістика»

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
«Журналістська етика»

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність С 7 Журналістика

Освітня програма «Журналістика»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники: професор кафедри журналістики та мовної комунікації,

канд. юр. наук, доц. Чиж І.С.;

доцент кафедри журналістики та мовної комунікації,

канд. філол. наук, доц. Литвинська С.В.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Журналістська етика» покликана ознайомити студентів із професійною мораллю і культурою журналістів, а також розглянути журналістику як предмет вивчення і сферу творчої діяльності. Змістовим наповненням курсу «Журналістська етика» є тематика навчальних блоків, спрямована на вивчення проблеми дискримінації людини за ознаками раси, національності, сексуальної орієнтації, соціального походження, мови, гендеру, політичних поглядів у сучасному медіадискурсі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Журналістська етика» є міжнародними, національними, корпоративними нормативно-кодифікаційними документами, що визначають основні професійно-моральні вимоги до журналістської праці, основи журналістської етики та складові професійної моралі журналіста

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Журналістська етика» є ознайомлення студентів із міжнародними, національними, корпоративними нормативно-кодифікаційними документами, що визначають основні професійно-моральні вимоги до журналістської праці; сучасними професійно-етичними та моральними проблемами українських масмедіа; складовими професійної моралі журналіста (професійний обов'язок, професійну відповідальність, професійну совість, професійну честь, професійний авторитет); специфічними принципами роботи журналіста з різними категоріями населення (національними та соціальними меншинами, людей з інвалідністю, соціально вразливими групами); міжнародною й національною нормативно-правовою базою у галузі прав та свобод людини й громадянина.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	С7 Журналістика	
Освітня програма	Журналістика	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	- год.	
Самостійна робота	60 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – формування професійної моральної свідомості та культури майбутнього журналіста, враховуючи світові традиції регулювання ЗМІ, а також здатності до самостійного морального вибору медіафахівця у складних творчовиробничих ситуаціях.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально- комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей та досягнень.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуаціях на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижн і	Усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Правозахисний аспект етичних стандартів журналіста													
Тема 1. Професійна етика як специфічна галузь професійної етики.	1	8	2	2	4								

Тема 2. Професійна мораль, її особливості та функції.	2	8	2	2	4								
Тема 3. Історія та умови виникнення професійної етики.	3	8	2	2	4								
Тема 4. Джерела журналістської етики	4	8	2	2	4								
Тема 5. Моральна свідомість журналіста та його позиція	5	8	2	2	4								
Тема 6. Основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб'єктами та інституціями.	6	8	2	2	4								
Тема 7. Дії на захист суспільних інтересів у медіапрактиці: підходи меншості, вразливих соціальних груп, протидії системним порушенням, активізм	7	8	2	2	4								
Разом за модулем 1	56		14	14	28								
Модуль 2. Моральна діяльність журналіста у сучасних соціокультурних умовах. Права та свободи людини у фокусі журналістської праці													
Тема 8. Етика взаємодії журналіста з героєм публікації. Специфіка взаємодії з ветеранами-захисниками України	8	8	2	2	4								
Тема 9. Поняття приватного життя людини. Особливості висвітлення різних категорій населення. Публічні особи. Діти.	9	8	2	2	4								
Тема 10. Журналістика й дискримінація: долаючи стереотипи, упередження, конфлікти	10	8	2	2	4								
Тема 11. Правовий аспект дискримінаційних процесів	11	8	2	2	4								
Тема 12. Проблема людей з інвалідністю у масмедіа: між жалем та	12	8	2	2	4								

надмірною героїзацією. Інваліди війни.													
Тема 13. Проблеми вимушено переміщених осіб внаслідок розв'язання авторитарним режимом росії війни проти України та особливості їх висвітлення в ЗМІ	13	8	2	2	4								
Тема 14. Журналістська діяльність й інформаційно-психологічна безпека суспільства	14	8	2	2	4								
Тема 15. Корупційні медіапрактики	15	8	2	2	4								
Разом за модулем 2	64		16	16	32								
Усього годин	120		30	30	60								

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна етика як специфічна галузь професійної етики	2
2	Професійна мораль, її особливості та функції.	2
3	Історія та умови виникнення професійної етики.	2
4	Джерела журналістської етики	2
5	Моральна свідомість журналіста та його позиція	2
6	Основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб'єктами та інституціями.	2
7	Дії на захист суспільних інтересів у медіапрактиці: підходи меншості, вразливих соціальних груп, протидії системним порушенням, активізм	2
8	Етика взаємодії журналіста з героєм публікації. Специфіка взаємодії з ветеранами-захисниками України	2
9	Поняття приватного життя людини. Особливості висвітлення різних категорій населення. Публічні особи. Діти.	2
10	Журналістика й дискримінація: долаючи стереотипи, упередження, конфлікти	2
11	Правовий аспект дискримінаційних процесів	2
12	Проблема людей з інвалідністю у масмедіа: між жалем та надмірною героїзацією. Інваліди війни.	2
13	Проблеми вимушено переміщених осіб внаслідок розв'язання авторитарним режимом росії війни проти України та особливості їх висвітлення в ЗМІ	2
14	Журналістська діяльність й інформаційно-психологічна безпека суспільства	2
15	Корупційні медіапрактики	2
	Разом	30

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна етика як специфічна галузь професійної етики	2
2	Професійна мораль, її особливості та функції.	2
3	Історія та умови виникнення професійної етики.	2
4	Джерела журналістської етики	2
5	Моральна свідомість журналіста та його позиція	2
6	Основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб'єктами та інституціями.	2
7	Дії на захист суспільних інтересів у медіапрактиці: підходи меншості, вразливих соціальних груп, протидії системним порушенням, активізм	2
8	Етика взаємодії журналіста з героєм публікації. Специфіка взаємодії з ветеранами-захисниками України	2
9	Поняття приватного життя людини. Особливості висвітлення різних категорій населення. Публічні особи. Діти.	2
10	Журналістика й дискримінація: долаючи стереотипи, упередження, конфлікти	2
11	Правовий аспект дискримінаційних процесів	2
12	Проблема людей з інвалідністю у масмедіа: між жалем та надмірною героїзацією. Інваліди війни.	2
13	Проблеми вимушено переміщених осіб внаслідок розв'язання авторитарним режимом росії війни проти України та особливості їх висвітлення в ЗМІ	2
14	Журналістська діяльність й інформаційно- психологічна безпека суспільства	2
15	Корупційні медіапрактики	2
	Разом	30

5.

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1. Правозахисний аспект етичних стандартів журналіста	28
2	Самостійна робота 2. Моральна діяльність журналіста у сучасних соціокультурних умовах. Права та свободи людини у фокусі журналістської праці	32

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне і письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;

- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання.
- метод проєктного навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Історія і теоретичні основи теорії журналістики		
Практична робота 1	ПРН 02, 09, 10. Розуміти поняття журналістської етики як різновид професійної етики; професійну етику як вчення про професійну мораль. Уміти розрізняти журналістську етику в системі гуманітарних наук. Знати журналістську етику, її специфіку і завдання; предмет, об'єкт і структура журналістської етики	5
Практична робота 2	ПРН 02, 09, 10, 18. Розуміти зв'язки журналістики та моралі; зміст поняття етика, мораль, моральність; первісні форми регуляції людської поведінки. Розуміти процес виокремлення моралі; функції моралі в суспільстві. Знати структуру моралі: моральна свідомість, моральна діяльність і моральні відносини. Розуміти поняття моральної свідомості, зокрема моральна норма, моральна вимога та моральні принципи як елементи моральної свідомості; основні категорії моральної свідомості.	5
Практична робота 3	ПРН 02. Знати історію та умови виникнення професійної етики; професійна мораль журналіста, її особливості та функції.	10
Практична робота 4	ПРН 02, 07. Знати класифікацію джерел журналістської етики: а) інституційні та виробничі нормативно-етичні документи; а) міжнародні, національні, корпоративні нормативноетичні документи; в) диференціація документів за рівнем узагальнення вимог (декларації, кодекси, хартії, канони, принципи). Знати міжнародні документи з журналістської етики та їх принципи: Аналіз Декларації принципів поведінки журналістів (Міжнародна федерація журналістів, 1954 р.). Знати Національні документи з журналістської етики та їх вимоги: Аналіз Кодексу етики українського журналіста (у редакції 2013 року); аналізувати діяльність Комісії з журналістської етики та Інститути саморегуляції працівників ЗМІ: світовий та український досвід; корпоративні документи з журналістської етики та їх вимоги. Уміти аналізувати редакційні статuti газет The Washington Post, The New York Times як світові зразки корпоративних кодексів етики. Знати редакційні кодекси	10

	етики та практика застосування редакційного статуту в інформаційних відносинах України	
Практична робота 5	ПРН 02, 07, 09, 10. Уміти формувати поняття моральної свідомості та моральної діяльності у системі етичних учень. Знати особливості моральної свідомості журналіста в сучасних економічних та соціокультурних умовах. Розумітися на проблема морального регулювання журналістської діяльності в умовах ринкових відносин. Знати основні категорії журналістської етики: професійний обов'язок, професійна відповідальність, професійна совість, професійна честь, професійний авторитет. Уміти аналізувати проблеми морального вибору в системі журналістської діяльності.	10
Практична робота 6	ПРН 02, 07, 09, 10. Знати основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб'єктами та інституціями: журналіст – аудиторія, журналіст – суспільство, журналіст – влада, журналіст – джерело інформації, журналіст – герої публікації, журналіст – колеги	10
Практична робота 7	ПРН 02, 07, 09, 10. Уміти аналізувати ЗМІ як суспільний інститут захисту прав та свобод людини. Знати поняття суспільний / публічний / громадський інтерес у вітчизняному праві: колізії терміновжитку; право суспільного інтересу (“public interest law”) у світовій правозахисній практиці. Розуміти концепти “pro bono” / “pro bono publico”. Уміти вирізняти суспільні інтереси меншин, соціально вразливих груп населення та їх репрезентація у масмедіа	10
Самостійна робота 1. Правозахисний аспект етичних стандартів журналіста	ПРН 07, 09, 10, 18. Уміння відповідально працювати з інформацією, що може впливати на гідність, свободу, безпеку та репутацію людини. Знання принципів правозахисного аспекту і джерел: Кодексу етики українського журналіста; міжнародних журналістських стандартів IFJ; принципів редакційної політики BBC, DW, Reuters, NYT (в частині правозахисту)	10
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Стратегія і тактика журналістської творчості		
Практична робота 8	ПРН 07, 09, 10. Уміти співвідносити професійну діяльність журналіста й приватне життя людини. Розуміти місце людини в журналістському творі; функції гуманізму в журналістиці; етику взаємодії журналіста з героєм публікації. Знати специфіку взаємодії з ветеранами-захисниками України. Розуміти феномен соціальної оцінки персонажа; етичні принципи відображення дитячих образів у теле-, фотоматеріалах. Аналізувати тему приватного життя та інтимних стосунків у «жовтій» пресі.	5
Практична робота 9	ПРН 07, 09, 10, 18. Знати засади поняття приватного життя людини та особливості втручання журналіста у приватне життя особи: етичний та законодавчий аспекти. Уміти розрізняти честь, гідність, ділова репутація особи в системі	5

	журналістської діяльності. Розуміння засад поняття моральної шкоди; поняття публічної персони; висвітлення приватного життя публічних осіб. Володіти інформацією про злочини та нещасні випадки; етичні особливості відображення. Знати і враховувати особливості висвітлення різних категорій населення, зокрема публічних осіб, дітей.	
Практична робота 10	ПРН 10, 18. Знати статтю 15 Кодексу етики українського журналіста у контексті проблематики дискримінації меншин та соціально вразливих груп населення; упередження й стереотипи як соціальнопсихологічні механізми дискримінації соціальних груп. Розуміти засади поняття дискримінації, зокрема Топ-10 ознак, за якими найчастіше дискримінують людей в Україні. Знати поняття «національні меншини»; статус ромського населення в сучасній медіапрактиці. Розуміти поняття ЛГБТ-спільноти та специфіку подачі групи в українській журналістиці. Уміти аналізувати концепт «вимушені переселенці» у сучасній медіапрактиці	10
Практична робота 11	ПРН 10, 18. Знати ЗУ «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (2014). Знати місце людей з інвалідністю у сучасному медіадискурсі. Знати Конвенцію про права осіб з інвалідністю, 2006/2009; шкалу упередженості і дискримінації Олпорта; поняття аут-групи, антилокуція (antilocution), уникання (avoidance), дискримінації, фізичного нападу, знищення. Знати поняття сегрегації, геноциду в контексті медіапрактики: світовий та вітчизняний досвід; форми ксенофобії у журналістському дискурсі; расизм. Знати Концепцію Жозефа Артюра де Гобіно «Нарис про нерівність людських рас» (1853-1855); Декларацію про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1965) у контексті журналістської діяльності; форми дискримінації відповідно до ЗУ «Про засади запобігання та протидію дискримінації» (2012). Уміти дотримуватися культури толерантності й журналістська діяльність.	10
Практична робота 12	ПРН 10, 18. Знати найпоширеніші стереотипи щодо людей з інвалідністю; конвенцію про права осіб з інвалідністю в контексті журналістської діяльності. Знати визначення «інвалідності»: біомедичне, філантропічне, соціологічне, економічне, соціально-правове. Знати засади поняття маломобільних та нозологічних груп; моделі інвалідності в контексті журналістської діяльності. Уміти застосовувати коректну мову висвітлення проблематики людей з інвалідністю та дотримуватися журналістських принципів зображення людей з інвалідністю. Знати особливості спілкування з інвалідами війни.	10
Практична робота 13	ПРН 09, 10, 18. Знати журналістські стандарти для етичного висвітлення проблем вимушено переміщених осіб внаслідок розв'язання авторитарним режимом росії війни проти України. Особливості їх висвітлення в ЗМІ. Усвідомлювати ЗМІ як суспільний інститут захисту прав та свобод людини; знати поняття суспільний / публічний / громадський інтерес у вітчизняному праві: колізії терміновжитку. Розуміти право суспільного інтересу	5

	(«public interest law») у світовій правозахисній практиці та концепти «pro bono» / «pro bono publico». Знати суспільні інтереси меншин, соціально вразливих груп населення та їх репрезентація у масмедіа.	
Практична робота 14	ПРН 09, 10, 18. Знати загальні етичні вимоги до журналістської праці в процесі роботи з інформацією; етику творчої обробки й викладу матеріалу. Уміти розрізняти співвідношення фактів, домислу та вимислу в медійному матеріалі; принципи відокремлення фактів від коментарів. Знати основні професійно-моральні принципи роботи з джерелами інформації; анонімні джерела інформації в журналістиці. Уміти розрізняти допустимі та заборонені методи одержання інформації. Поняття журналіст і влада: знати специфіка взаємодії. Знати особливості журналістської діяльності під час виборів	5
Практична робота 15	ПРН 07, 09, 10, 18. Уміти виділяти корупційні медіапрактики; проблеми замовної матеріалів («джинси») в українській політичній журналістиці. Розуміти проблеми прихованої реклами, її форми, різновиди та прийоми. Знати поняття суспільна мораль і масмедійна діяльність. Уміти розрізняти основні напрями державного регулювання обігу інформаційної продукції, що негативно впливає на суспільну мораль. Знати морально-етичні й культурні традиції українського народу у журналістській творчості. Знати засади захисту неповнолітніх від деструктивного впливу інформаційної продукції.	10
Самостійна робота 2. Моральна діяльність журналіста у сучасних соціокультурних умовах. Права та свободи людини у фокусі журналістської праці	ПРН 07, 09, 10, 18. Уміння дотримуватися морально-етичних принципів у роботі журналіста, ставити права та свободи людини в пріоритетні позиції.	10
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2 * 0,7 ≤ 70	
Екзамен	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати, есе повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн-формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn) – <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=2082>;

- посилання на цифрові освітні ресурси:

1. Комісія з журналістської етики. URL: <https://cje.org.ua/>.
2. Національна спілка журналістів України (НСЖУ). URL: <http://nsju.org>.
3. Платформа прав людини. URL: <http://www.ppl.org.ua>.
4. Проєкт “Репортери без кордонів”. URL: <https://33kanal.com/news/272992.html>
5. Центр інформації про права людини. URL: humanrights.org.ua.
6. На замітку: висвітлення війни в Україні. Навчальний курс на навчальній платформі Академії EBU.
URL: <https://academy.ebu.ch/For-the-Record-Covering-the-Ukraine-War-in-Ukrainian%20language>

- підручники, навчальні посібники, практикуми:

1. Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л. Посібник з журналістської етики. К. : Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.
2. Іванов В., Штурхецький С. Практикум із журналістської етики: навчальний посібник. К. : Комісія з журналістської етики, 2024. 96 с.
3. Практикум із журналістської етики: 3тє вид., доповнене / За заг. ред. О. Погорелової. Київ : Комісія з журналістської етики, 2024. 96 с.

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

Сучасний медіапродукт: виробництво ЗМІ : метод. вказівки та завдання для студентів спец. 061 Журналістика / уклад.: Є. М. Блінов. – Одеса : Назарчук С. Л., 2023. – 41 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Національна стратегія у сфері прав людини, №119/2021, ред. від 24.03.2021
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text>.
2. Рамкова конвенція про захист національних меншин, документ 995_055, ратифікація від 09.12.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_055#Text
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю, документ 995_g71, редакція від 19.06.2023. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.
4. Закон України «Про інформацію», №2657-12, ред. від 14.06.2025. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
5. Закон України “Про національні меншини в Україні”, №2494-12, ред. від 01.07.2023. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.
6. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», №1706-18, ред. від 04.04.2025. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
7. Про підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1. Редакція від 01.03.2022. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1381-2011-%D0%BF>.
8. Закон України “Про соціальні послуги”, №966-15, ред. від 15.11.2024. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
9. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», №5207-17, ред. від 30.05.2014. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.
10. Brandeis L., (1905). The Opportunity in the Law, available at: [http://www.minnesotalegalhistoryproject.org/assets/Brandeis%20-%20%20\(1905\).pdf/](http://www.minnesotalegalhistoryproject.org/assets/Brandeis%20-%20%20(1905).pdf/).
11. Feagin, J., (2011). Racial and Ethnic Relations. Ninth edition. Upper Saddle River: Prentice-Hall.
12. Forster, C., Jivan, V., (2008). Public Interest Litigation and Human Rights Implementation: The Indian and Australian Experience, Asian Journal of Comparative Law, Volume 3, Issue 1, Article 6, DOI: 10.2202/1932-0205.1068.
13. Rekosh, E., (2008). Constructing Public Intertst Law: Transnational Collaboration and Exchange in Central and Eastern Europe, Journal of International Law and Foreign Affairs, Volume 13, Spring, Number 1, pp. 56-97.
14. Wirth, L., (1941). Morale and Minority Groups, American Journal of Sociology, Vol. 47, No. 3 (Nov., 1941), pp. 415-433, available at: <http://www.jstor.org/stable/2769291>.
15. Декларація принципів поведінки журналістів, прийнята на II всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів (Бордо, 25-28 квітня 1954 р.), зі змінами, внесеними XVIII всесвітнім Конгресом МФЖ (Хельсиньки, 2-6 червня 1986 р.).
16. Комісія з журналістської етики. (2022). Рекомендації щодо вживання стилістично забарвленої лексики в журналістських матеріалах про війну. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo->

v

zhivannia-stylistychno-zabarvlenoi-leksyky-v-zhurnalistskykh-materialakh-pro-viynu/.

17. Комісія з журналістської етики (2022). Рекомендації щодо словника воєнного часу [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etykyshchodo-sl ovnyka-voiennoho-chasu/>
18. Комісія з журналістської етики. (2022). Рекомендації щодо висвітлення загибелі людей під час війни. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-kzhe-shchodo-vysvitlennia-zahybeli-liud e y-pid-chas-viyny/?fbclid=IwAR20jrXyOgqHGw01Q2U5ZrteZQgMtJwpWPQN8Fjd SrRZzi0tJhfbEzSre-M>
19. Комісія з журналістської етики. (2022). Рекомендації щодо словника воєнного часу (оновлено). [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-s l ovnyka-voiennoho-chasu/>
20. Рекомендації щодо висвітлення гендерних питань і конфлікту https://ukraine.un.org/sites/default/files/2020-09/guidelines_ukr_prew_40719_compr essed.pdf
21. Рекомендація № 2 щодо принципів запрошення гостей і титрування експертів в інформаційно-аналітичній журналістиці (Незалежна медійна рада, 2018) <https://mediarada.org.ua/recommendations/2/?fbclid=IwAR0kgMQ1ihlafSUfY6KqZ s JxCxUrC8LVSQgv-5aL8R9RCM1J89HEaKcPacQ>
22. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики: аналітично-довідковий збірник / За заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, М. Дворового, О. Погорелова. – К.: Комісія з журналістської етики, 2022 – 90 с. <https://cje.org.ua/wp-content/uploads/Samorehuliatsiia-ukrai-nskykh-media-pid-chas dii-voiennoho-stanu.pdf>
23. Свобода слова в умовах інформаційної війни та збройного конфлікту / А.Б. Блага, О.А. Мартиненко, Б.С. Мойса, Р.В. Шутов; за заг. ред. О.А. Мартиненка/ Українська Гельсінська спілка з прав людини. – К., 2017. – 85 с. з іл. <https://www.helsinki.org.ua/publications/svoboda-slova-v-umovah-informatsijnoji-vi j ny-ta-zbrojnoho-konfliktu/>
24. Міжнародні принципи професійної етики в журналістиці, прийняті на IV Консультативній зустрічі міжнародних і регіональних професійних журналістських організацій під егідою ЮНЕСКО (Париж-Прага, 1983 р.).
25. Кодекс етики українського журналіста. URL: <https://cje.org.ua/ethics-codex/>
26. Зasadnichі принципи функціонування Ради німецької преси. Публіцистичні принципи (Кодекс преси). URL: https://pidru4niki.com/13560615/zhurnalistika/zasadniy_printsipy_funktsionuvannya_radi_nimetskoyi_presi#google_vignette
27. Бі-Бі-Сі (BBC). Редакційні настанови Бі-Бі-Сі. <https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines>.
28. IMI. Моніторинг журналістських стандартів <https://imi.org.ua/monitorings/doslidzhennya-profesijnyh-standartiv>.

29. Статут Національної телекомпанії України (витяги). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0084603-16#Text>.
30. Методичні рекомендації з висвітлення в медіа гендерної рівності, запобігання насильству, проявам сексизму та гендерних стереотипів, затверджені наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 16.06.2023 №333. URL: https://cje.org.ua/wp-content/uploads/UKR-E-METODYCHNI-REKOMENDATSIY_I_MKIP_compressed.pdf.
31. Мова медіакомунікації : хрестоматія / укл. Р. Л. Савчук. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. 72 с.
32. Савчук Р. Л. Мова як інструмент комунікації : навчальний посібник для студентів I курсу спеціальності «Журналістика». Івано-Франківськ : Голіней О. М., 2023. 128 с.
33. Сущенко М. Журналістська етика під час війни: особливості та ключові проблеми. Науковий збірник «InterConf», (134). 2022. 217–219. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/1776>.
34. Сусська О. О. Журналістська етика перед викликами кризових ситуацій. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/2f0207cc-7126-4320-ab99-2beff4d5f54f>.